

Reuerendi Patris P. Hieremiæ Drexelii e Societate Iesu Opera omnia

Duobus nunc Voluminibus comprehensa, & libellis ante hac non editis
aucta ; Illvstrata, Indicibvs Moralibus, Locorum S. Scripturæ, Capitalium
Mysteriorum fidei, Rerum, & Concionum quouis anni tempore habendarum
; Congestis Et Compositis Methodo prorsus, alijs Auctoribus inusitata ; Sed
Theologis ...

Drexel, Jeremias

Antverpiæ, 1643

Cap. II. Quid sit corpus, & unde tam dignum coli.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77028](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77028)

cuticulam demulceat. Quid enim ad animum attende-
ret, qui, ut ipse eum definit, nihil est? At verò nos melius
& peritius animum noscimus, rem divinam & immor-
talem, originis nobilissimæ spiritum, & prope Deum in
humano corpore hospitantem: par igitur erit cum pro
dignitate colere, corpori autem tanquam servo heilem
majestatem nunquam induere, aut id in solum attol-
lere.

Habuit Socrates inter suos discipulum, quem ad-
vertit horri colendi studiosissimum esse, ceterum in or-
nandis moribus languere, nec fere quicquam in studiis
proficere. Ideo aggrediendum sibi hominem ratus:
Obsecro, inquit, ne hortum habeas cultiorem quam
animum. Brevis exhortatio, sed seria, & omnium auri-
bus ingerenda, eorum præcipue qui suos hortos, qui do-
mos suas, qui sua corpora, qui alia sua omnia colunt po-
tius quam animum. De quibus jure conquestus Demo-
sthenes: Stultissimi mortuorum, inquit, omnem sollicitudinem
suum ponunt, in extruendis aedibus, & hominum, qui aedes illas
habitaturi, nullam penitus rationem habent. Et quid magis mi-
reri, quam cum omnes & cupiant optime vivere, & sciant
non alia re quam animo sic vivi, nec fieri posse, quam si optime
vivat, animus colendus sit, tamen animum suum minime co-
lant. Sunt qui villas opipare extruunt, & domos disti-
tione exornant, & familias numerosas comparant: sed in
istis omnibus, in tanta rerum affluentia, nihil est cujus
illos magis pudeat quam incerti animi. Habent igitur
omnia cumulat, omnia affluentia, omnia opulenta,
cultu omnia & ornata præter animum, quem velut alien-
um & rem non suam negligunt; ea contra quæ aliena
sunt, inter laudes suas numerant. Et quid, mi homo, de
bonis non tuis te factas? Nobilis, generosus es? paren-
tibus age gratias. Dives es? fortunæ non credas. Hono-
ratus es? ab honorante hoc habes. Validus es? aegritudi-
ne fatigaberis. Pernix es? abibis in senectutem. Formo-
sus es? expecta paulisper, & non eris. Animus tibi cultus
& eruditus est? Hoc tuum est. Hoc enim nec à patre
hereditarium, nec à casu pendulum, nec à fortunâ mu-
tuum, nec à suffragio innuunt, nec ab ætate varium, nec
à corpore caducum est. Hoc à te, hoc verè tuum est.
Animus cultus proprium cuiusque & revera magnū
ac solum bonum est. Animus neglectus & incultus, in-
rima, inhaerens nimis, & verè summa paupertas est.

§. III.

DE modo colendi animi, ut video, Gerarde, quæsi-
turus es. An non nudius tertius abundè de hoc
actum? Conscientiam curare, est animum colere. Hoc
tu, sive conscientia, sive (quod fortè usitatus) animi
cultum appelles, permelicer. Sed ut jam de cultu cor-
poris sermo sit planior, de animo colendo summam
rem complectar. Ceres etiamnum mihi in animo est.
Quid fecit illa alumnū suum, quem curavit, igne per-
fudit, ut immortalem redderet. Nec Cereri duntaxat
hec ad immortalitatem visa fuit via. Nam & ipsam The-
tin indignatā se Deam mortali Peleo in matrimonium
collocatam, filios, quotquot oriebantur, in ignem ex-
tendens conjicere solitam tradunt mythologi: quod ita
rebatur mortalitatem exuri, & quod immortale esset,
per purgari & conservari, uti autem ere confutum ignis
ope purgatur. Atque ita sex jam filios consumpserat,
donec ad Achillem ventum, quem pater superveniens
ab igne exemit. Utraque mulierum istarum animum
curarunt per ignem, & eam hominis partem immor-
talem cupiverunt, quæ esse poterat. Duæ nobis pariter pro
excolendo animo constituendæ sunt nutrices. Quenam
illæ? Pallas & Pietas. Pallas se primam offert, sed in-
ermit & onusta libris, hæc suos quos informandos reci-
pit, igne perfundit, ut æternet. Quis ille ignis quem af-
fundit? Doctrina est, mente hominēque digna; nam
cum omnis doctrina derivetur ab æterno illo doctore,

Madatur. de
Deo Socra-
tis, sine.
Stulti mor-
tales om-
nia habent
cultu præ-
ter animum,
quem ne-
gligunt.

Duæ nu-
trices pro
excolendo
animo.
Pallas &
Pietas.

A & celestis quædam quasi flamma sit, quid ni mortalita-
tem in animo comburat, & ad illas beatorum sedes eri-
gat? Sed tamen hic ignis satis pusillus est, quantus quan-
tus est, si virtus ejus spe catur, instar scintillarum duntaxat
trit, parum aut nihil in animis excoquit, nisi & The-
tis, hoc est, Pietas accedat, quæ non solum stricuras no-
bis inspergat, sed totos in focum præcipitet. Absque his
flaminis crudi manent animi & confusa massa. Pietas
verum ignem habet, & luminosum purumque, quo de-
biles & cæcæ mentes roborat & illustrat. Ad celestia
& divina animi nostri non aliter se habent quam argillaceæ
Promethei statuæ, quæ etiam solis radiis expolitæ nec
vigorem tamen habebant, nec movebantur: at verò ubi
consensus olympo virgula soli admovit & incendit,
redūque in terras flammam superis ereptam, statim
inseruit, illico in membris motus & in statuis gressus se-
quebatur. Ita mentes nostræ vecordes & statui immo-
bilitate similes, etiam doctrinæ igne perfundantur &
collastrentur, tamen nisi celestis & divini illa lux su-
perveniat, nullus animo vigor, nullæ sunt vires. Sed in-
tervenit non nemo qui Thetin hanc impediatur, qui cul-
pet, qui exclamet & damnet. Eam jam ætatem vivimus,
in quâ nec pietatem apud alios ferimus, nec in nobis
ipsis colimus, quam à nobis facinus per scelera extor-
rem. Tandem quid sumus? pulchræ statuæ. Quemad-
modum Scipion interrogatus, quem statui simillimum
censeret? Hominem, inquit, stupidum, & animi sui ne-
gligentem.

Verum, extra chorum salto. Recepti diuturni meho-
die de corporis cultu, non de animi. Quamvis ille ab isto
pendeat. Nos eo ipso animum negligimus, quia nimum
colimus corpus. Ita cultum hero debitum, iniquissimā
permutatione transferimus in servum. Quidquid sa-
pientum voces moneant, nos sæpe in solius corporis cu-
ram intenti, mirè insanimus in exornando hoc manci-
pio. Et hoc est, quod severa castigatione dignissimum.
Cuius corpori cultum non eripimus, sed nimis ei
phaleras detrahere conabimur. Et quid est corpus, ut in
illud potius quam in animum, omnem benignitatem
tantis blanditiis effundamus? Sit ergo nobis hæc altera
quæstio: Quid est Corpus?

CAPUT II.

Quid sit Corpus, & unde tam dignum coli?

GERARDVS.

AN non hæc quæstio supervacua? quid quærimus
quod videmus, quod tangimus? Pot. Equidem
videmus, sed fallacibus oculis, equidem tangimus, sed
manibus in adulationem corruptis: hinc hosti nostro,
et si noxiosissimo, honestissimos tamen titulos imponi-
mus, & pro amico colimus, odiis dignissimum. Auxilia-
tor noster videtur esse corpus, sed non minus insidiator
est, adiutor censeatur, magis tamen impugnatur quam ullus
hostium. Quid ergo est corpus?

§. I.

CORPUS hominis, sepulchrum esse affirmabant pri-
scisci. GERAR. Itane, sepulchrum? Pot. Ita prorsus.
GERAR. Quid ergo non ornamenta ei adificimus, & etiam
speciosam facimus miseriam nostram? Patra & tristitia illud
melius decerent. Pot. Corpus, Græce *σῶμα* dicitur,
quod rectè Plato vocavit *σῶμα*, hoc est sepulchrum,
quasi animus in corpore delitescat sepultus. Corpus cer-
tè simillimum sepulchro, inephitim exalat undiq. Hemi-
quàm vana est labor noster! popina verum, taberna
serpentum, butonum hospitium; sordium sentina, ita
splendeat, ita curetur, ita superbiat? infelix hæc terra
gleba tam sordida, tam puris ita regatur? tanto labore
inservitur famulæ carni, relicto hero animo, nudo
& inextincto?

Qui

Qui corpus sepulchrum vocant, honestiore nomine id afficiunt. Fuere qui tartarum & inferos illud appellarent. Caelius Rhodiginus: Corpus, inquit, esse velut tartarum scripsit, in quo fluxiones infestent, & perflatus tumultuantur non absque aestuosis arboribus, sit, plane mortuorum conceptaculum ac verus sepulchrum. Adiciunt & illud auctores sanctissimi, multorum animas corpore tanquam mylone quodam, hoc est, pistino esse obvolutas oculisque. Et primi illi Theologi nil aliud inferos putarunt quam ipsa corpora, quibus inclusi animi, per omnium incommodorum, aggritudinum, dolorum species rapiantur. Auctor hujus sententiae Macrobius: Antequam, inquit, studium philosophiae ad tantum vigoris adoleceret, qui per diversas gentes auctores in constituendis sacris caeremoniarum fuerunt, aliud esse inferos negaverunt, quam ipsa corpora, quibus inclusa anima, carcerem fedum tenebris, horridum sordibus & cruore patiuntur. Hoc anime sepulchrum, hoc Ditis concava, hoc inferos vocaverunt. Oblivioni suum, errorem dicebant anime obliviscentis divinae originis maiestatem: Phlegem hontem, ardorem irarum & incendia cupiditatum: Acherontem, humane varietatis dolorem & aggritudinem animi fluctuantis: Cocytum, quidquid homines in luctum lacrymarum compellit: Stygem, quidquid inter se humanos animos in gurgite mergit odiorum.

§. II.

Neque verò hi adeo aberrarunt à vero, cum corpus hoc quàm mortale, & mille tam vitiorum illecebris, quàm incommodorum supplicis obnoxium, animi carcerem & inferos nominant: quod & Hebraeo Sapientiam animam aggravanem vocatur. Hoc corpus, quod nos parlatum aut paradysum censemus, pro carcere habuit sapientissimus plâtes, nam velut carcerem hunc exsolus in vinculis exclamavit: *Educ de custodia animam meam*. Num carcerem in quo Samson molebat, isto fuisse molestior putas? aut Josephi lacum, aut Hieremias foveam, aut Danielis inter leones specum, aut Petri geminis catenis victi militarem custodiam? non arbitror.

Cur igitur sepulchro, carceri, pistino, tartaro, inferis tam pretiosum cultum, tam delicatum pastum in nostram perniciem impendimus? Hoc sciamus, à nullo nostrorum hostium tam nobis cavendum esse, quàm à nostro corpore. Vis plura & speciosiora corporis elogiaz Caelius, quem ante nominavi, sua corpori pigmenta conquirit: *Imprimis verò, inquit, quam circumfers vestem, exuere oportet (corpus designat) indumentum infestis, pravitatis fundamentum, corruptionis vinculum, velamen opacum, rivam mortem, sensum cadaver, sepulchrum circumvile, domesticum denique furem, qui dum blanditur, odit, dum odit, invidet; umbraculum inimicum, ad seipsum operans deorsum, ne forte conspicias veritatis decorem, & ejus odoris pravitatem*. Hoc est, corpus suâ laude ornare. Et tamen domesticum hunc furem tam operose nos & vestimus, & alimus, ut, si forte parciore sit aut lentior furando, nostris subsidis crescat in maiorem audaciam. Hoc non est aliud quàm furi suam rapiendi licentiam non tam laudare quàm imperare, quin & modum docere quo pessimas artes facit liberis.

CAPVT III.

Quantus noster hostis sit CORPVS.

Non tantum rem nobis & excellentiâ nostrâ indignam facimus, cum corpori servimus, sed etiam perniciosam. Nostine, Gerarde, ingenium crocodili? Audi obsecro. Penes mulierem Egyptiam crocodili catulus educabatur: hanc Egyptii beatam putabant, quod scilicet Deum nutrebat, ideoque & mulierem & alumnum demulcebant. Mulieri huic erat filius cum crocodilo educatus & ludens: Deus verò ille cicut erat, dum infirmis adhuc erat viribus, at aucto corpore in-

genium detexit, puerumque illum occidit, atque hic finis fuit amicitiae illius infide, has scilicet gratias altrici suae retulit perfida bestia, quae, antequam puerum sorberet, lacrymas profudit sceleris futuri testes. Quid nos aliud curamus & educimus nisi crocodilum, si corpus tantum curamus: superpetas ferimus hosti, & cum postea pugnandum est, vincimur à subsidio nostro. Nec potest esse miserabilior clades quàm propriis armis confici. Verè nullus maior hostis hominis est, quàm corpus, cum illud amicum habemus & amice tractamus: blanditur nobis, dum nos illi blandimur, & quantò nos magis candidè & fideliter, tantò magis subdole illud atque perfidè, crocodilo animalium nocentissimo simillimum. Imò, quod pejus, non suis tantum, sed & alienis pugnat viribus, ut jam ostendam.

§. I.

Rem mihi dixisse visus est, qui corpus, diaboli val- lum & propugnaculum dixit, è quo ille in nos propugnaculum. gnat opportunitate maximâ. Undequaque patemus hosti, ad omnem incursum, ad omnem ictum, & ne frustra sudet hostilis calliditas, corpus nostrum operam suam adjungit, & nos vinci, gratiam interpretatur.

Semiramis olim regii vernae apud Babylonios ancilla fuit: captus illius formâ rex Ninus, adeo eam deamavit, ut illa tandem temerè quidvis auderet petere, ille negare non auderet. In hanc occasionem prona, velut leve quid postulans, unicum sibi diem à rege indulgeri petiit, quo sceptri & solii jus penes se esset. Facile rex annuit in preces, ut videri poterant, tam modestè. Itaque poscenti concessit, in solio suo jus diceret, ejusque iussis omnes parerent. Haec, potestatis quidem avida, primò tamen leviora imperat fieri: sunt. Dein scia magis mandat perfici: perficiuntur. Tandem regem comprehendi jubet: comprehenditur. Vinciri, vincitur. Interfici, interficitur. Sic ancilla ex diurno diuturnum principatum adepta est. Aequè improbâ vafritie corpus sceptrum eripit malè conniventi rationi. Initium à blandimentis sumitur, his fraude succedunt, inde vis & Manliana imperia. Nec facile est corpus ab assuetis deducere, malè servit hoc mancipium, postquam dominari assueverit. Quidquid ei vel semel per indulgentiam concessum est, hoc ut debitum exigit. Subinde morbos simulat aut invaletudinem, ut abstinentiae legibus fraudem faciat: jam pisces reculat, & stomachum caustatur, jam inedia non fert strictioris jejunii, jam has jamque illas vestes exigit, & ut deliciis ac pompae honestum titulum praeferat, id ad status sui decentiam spectare pretendit. Hoc agit corpus ut imperet, & rationem, quam tollere non potest, ad turpissimos assensus emolliat.

Jobus de homine corpori nimium indulgente discessit: *Dulcedo illius vermes, inquit, non sit in recordatione, sed conseratur quasi lignum instructuosum*. In qua verba Gregorius: *Potest, inquit, apertius vermis nomine caro designari, unde, homo putredo, & filius hominis vermis dicitur: Sanè, quisquis putidas corporis voluptates anhelat, quid nisi vermes amat? corpus agnatione proximè vermibus junctum esse, sepulchra fatentur sincerâ veritate. Ita dulcedo illius vermes. Hinc faedo Cupidini vincendo, plurimum facit, ut hoc quod vivum quis diligit, quale sit mortuum expendat. Fecit hoc Anachoreta, uti Hugo memorat, qui ad abolendam memoriam mulieris, quam demon illius animo identidem representarat, tumulum jam sepultae & tabescentis clam relexerat, & ablatam inde cadaveris partem toties naribus opposuit, quoties animum titillaret libido: & en, aiebat ipse sibi, dulcedo tua vermes. Ita praesigni victoriâ seipsum triumphavit. Verè, omnium luxuriæ deditorum dulcedo vermes, hoc est, corpus, brevè obijciendum vermibus pabulum. Et quia homines impuri ac libidinum suarum ser-*